

የኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ

ፌዴራል ነጋሪት ጋዜጣ

FEDERAL NEGARIT GAZETA

OF THE FEDERAL DEMOCRATIC REPUBLIC OF ETHIOPIA

ሰባተኛ ዓመት ቁጥር ፳፱
አዲስ አበባ ግንቦት ፲፮ ቀን ፲፱፻፺፫

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ
የሕዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ጠባቂነት የወጣ

7th Year No. 24
ADDIS ABABA - 24th May, 2001

ማውጫ

አዋጅ ቁጥር ፪፻፴፮/፲፱፻፺፫ ዓ.ም.
የፀረ ሙስና ልዩ የሥነ ሥርዓት እና የማስረጃ ሕግ
አዋጅ ..... ገጽ ፩፻፱፻፺፯

CONTENTS

Proclamation No. 236/2001
Anti-Corruption Special Procedure and Rules of
Evidence Proclamation ..... Page 1497

አዋጅ ቁጥር ፪፻፴፮/፲፱፻፺፫

የፀረ ሙስና ልዩ የሥነ ሥርዓት እና

የማስረጃ ሕግ አዋጅ

የሙስና ወንጀል ማጋለጥ፣ ምርመራና ክስን ውጤታማ
ከማድረግ አኳያ አግባብነት ያላቸውን ጉዳዮችን በሕግ መደንገግ
በማስፈለጉ፤

በወንጀል የተገኘ ንብረትን የማገድ ፣ የማስተዳደርና
የመውረስ ሥርዓትን በሕግ መደንገግ በማስፈለጉ፤

ከሙስና ባህሪ ጋር የተጣጣመ የማስረጃ ሕግ መደንገግ
በማስፈለጉ፤

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ሕገ
መንግሥት አንቀጽ ፶፭ (፩) መሠረት የሚከተለው ታውጇል።

ከፍል አንድ ጠቅላላ

፩. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ “የፀረ ሙስና ልዩ የሥነ ሥርዓት እና የማስረጃ ሕግ
አዋጅ ቁጥር ፪፻፴፮/፲፱፻፺፫” ተብሎ ሊጠቀስ ይቻላል።

፪. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ ውስጥ፤

፩. “የሙስና ወንጀል” ማለት ከመንግሥት ወይም ከሕዝብ
አገልግሎት ወይም ከሕዝብ ጥቅም ጋር በተያያዘ
የሚፈጸም ማንኛውም ወንጀል ሆኖ የተመደበበትን
የመንግሥት ወይም የሕዝብ አገልግሎት ሥራ ያለ
ግብብ በመጠቀም ለራስ ወይም ለሌላ ሰው ወይም
ለቡድን ጥቅም መጠየቅ፣ የተስፋ ቃል መቀበል ወይም
ማግኘት፣ ወይም ሌላውን ሰው መጉዳት ሲሆን መደለያ
መቀበልን ፣ ጉቦን፣ የማይገባ ጥቅም መቀበልን፣
በሥልጣን መነገድን፣ በሥልጣን ያለአግባብ መገል
ገልን፣ የመንግሥት ሥራን ወይም የሕዝብ አገልግሎት
ሥራን ለግል ጥቅም በሚያመች አኳኝ መምራትን፣
በሥራ ተግባር ላይ የሚፈጸም መውሰድና መሰወርን፣
በመንግሥት ሥራ ላይ ሆኖ በማስገደድ መጠቀምን እና
ምስጢር ማባከንን እና የመሳሰሉትን ሌሎች ጉዳዮች
ይጨምራል፤

PROCLAMATION NO. 236/2001

A PROCLAMATION TO PROVIDE FOR SPECIAL PROCEDURE AND RULES OF EVIDENCE ON ANTI-CORRUPTION

WHEREAS, it has become necessary to provide for
relevant matters in law that would make the disclosure and
investigation of corruption offences and institution of
criminal proceeding of such offences, effective;

WHEREAS, it has been found necessary to regulate a
system under which a property acquired through a criminal
offence could be restrained, administered and confiscated;

WHEREAS, it has become necessary to provide for the
rules of evidence compatible with offences relating to
corruption;

NOW, THEREFORE, in accordance with Article 55(1)
of the Constitution of the Federal Democratic Republic of
Ethiopia, it is hereby proclaimed as follows:

Section One General

1. Short Title

This Proclamation may be cited as the “Anti-Corruption
Special Procedure and Rules of Evidence Proclamation
No. 236/2001”.

2. Definitions

In this Proclamation:

- 1) “Corruption offence” means any offence committed in relation to a government or public service or public interest in violation of the duties proper to a government or a public service by seeking, exacting promise, or receiving any gratification or advantage for himself or for other person or group of persons, or inflicting harm on another person; and includes corrupt practices, acceptance of undue advantage, traffic in official influence, abuse of power, maladministration; appropriation and misappropriation in discharge of duties, extortion and disclosure of secret, and shall include such other similar cases;

ያንዱ ዋጋ 4.40
Unit Price

ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሣ.ቁ. ፹፻፩
Negarit G.P.O.Box 80,001

- ፪. “በሙስና ወንጀል የተገኘ ንብረት” ማለት በተከሣሽ ባለቤትነት ወይም ይዞታ ሥር የሚገኝ በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ በወንጀል የተገኘ ንብረት ወይም ገንዘብ ሲሆን ወንጀሉ ከተፈጸመ በኋላ በቀጥታም ሆነ በእጅ አዙር ከተከሣሹ በስጦታ የተሰጠ በአደራ የተቀመጠ እና የተሸሸገ ማናቸውም በወንጀል የተገኘ ንብረትን ወይም ገንዘብን ይጨምራል፤
- ፫. “አግባብ ያለው አካል” ማለት የሙስና ወንጀልን ለማጣራትና ለመመርመር ሥልጣን የተሰጠው አካል ነው፤
- ፬. “የእግድ ትዕዛዝ” ማለት ተከሣሽ በንብረቱ ላይ ያለውን መብት እንዳይጠቀምበት የሚከለክል ትዕዛዝ ሲሆን በማናቸውም መንገድ ለሌላ ሰው ማስተላለፍን፣ የመጠቀም መብት መስጠትንና ማስወገድን ይጨምራል፤
- ፭. “መርማሪ” ማለት በወንጀልኛ መቅጫ ሥነ ሥርዓት ሕግ መሠረት የወንጀልን ጉዳይ የሚመረምር ፖሊስ ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠው ሌላ አካል ነው፤
- ፮. “ሰው” ማለት ማናቸውም የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

ከፍል ሁለት ስለእግድ

፫. መርህ

- ፩. የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፬ እንደተጠበቀ ሆኖ ፡ ፍርድ ቤት በሙስና ወንጀል የተገኘ ማናቸውንም ንብረት ለማገድ ይችላል።
- ፪. መርማሪ ወይም ዐቃቤ ሕግ በሙስና ወንጀል የተገኘ ንብረት እንዲታገድ በቃለ መሐላ በተደገፈ መረጃ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል።
- ፫. እእግድ የሚቀርብ ማመልከቻ የወንጀል ክስ ከተመ ሠረተ በኋላ ወይም የወንጀል ክሱ ከመመሥረቱ በፊት ሊቀርብ ይችላል።

፬. ስለማይታገዱ ንብረቶች

ለተከሳሹ የዕለት ኑሮ አስፈላጊ የሆኑ ንብረቶች የእግድ ትዕዛዝ አያርፍባቸውም፤ የዕግድ ትዕዛዝ ከማያርፍባቸው ውስጥ በተለይ የሚከተሉት ይገኙበታል፡

- ፩. ለተከሳሹና ለቤተሰቡ የዕለት አገልግሎት የሚጠቅሙ ልብሶች፣ የምግብ ማብሰያ የሆኑ የቤት ቁሳቁስ ፣ የመኝታ አልጋ፣ የአልጋ ልብሶችና የብርድ ልብሶች፤
- ፪. ለራሱና ለቤተሰቡ ለዕለት ምግብ ጠቃሚ የሚሆን ሠንቅ።

፭. የማመልከቻው ይዘት

የእግድ ትዕዛዝ እንዲሰጥ የሚቀርብ ማመልከቻ፡

- ፩. የወንጀሉን ፍሬ ነገርና በየደረጃው የተወሰዱትን እርምጃዎች ፣ ክስ ያልተመሠረተ ከሆነ ጉዳዩ የሚገኝበትን ደረጃ የሚያሳይ መረጃ፤
- ፪. የሚታገደው ንብረት በሙስና ወንጀል የተገኘ ንብረት መሆኑን የሚያሳይ በቃለ መሐላ የተደገፉ አሳማኝ ምክንያቶች፤
- ፫. የንብረቶቹን ዝርዝርና አድራሻ፤ የያዘ መሆን ይኖርበታል።

፮. ስለቃለ መሐላ ይዘት

- ፩. በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፫ ንዑስ አንቀጽ (፪) መሠረት የሚቀርብ ቃለ መሐላ፡
- ሀ) ለጥያቄው መሠረት የሆኑትን ምክንያቶች፤
- ለ) ትዕዛዙ የሚያርፍበትን ንብረትና ንብረቱን የያዘውን ሰው፤ መያዝ ይኖርበታል።

- 2) “Property acquired by the commission of corruption offence” means any property which the offender owns or possesses directly or indirectly as a result of the commission of the offence, and includes any such property or money which has been donated directly or indirectly by the offender, put under someone’s custody or hidden somewhere;
- 3) “Appropriate organ” means an organ which is empowered to investigate corruption offences;
- 4) “Restraining order” means an order which prohibits the offender from dealing with certain property and includes the right to transfer, use and destroy the property in any manner;
- 5) “Investigator” means a police who is empowered to investigate crime in accordance with the Criminal Procedure Code or any organ which is empowered by law to investigate crime;
- 6) “person” means any natural or juridical person.

Section Two *Restraining*

3. Principle

- 1) Without prejudice to Article 4 of this Proclamation, a court may issue a restraining order against any property acquired by the commission of corruption offence.
- 2) An investigator or a prosecutor may, supported by an affidavit, apply to the court for a restraining order against any property acquired by the commission of corruption offence.
- 3) An application for a restraining order may be made before or after the institution of a criminal proceeding.

4. Property not Subjected to Restraining Order

Properties that are necessary for the accused to earn his livelihood shall not be subjected to restraining order. It shall, in particular, include the following:

- 1) the necessary wearing-apparel, cooking vessels, bed and bedding of the accused and his family;
- 2) such amount of food necessary for the accused and his family.

5. Contents of the Application

An application for a restraining order shall contain:

- 1) the facts of the case and the measures that have been taken; where a criminal proceeding has not been instituted, an information about the status of the case;
- 2) tangible information which shows that the property against which a restraining order is requested is acquired by the commission of corruption offence;
- 3) detail description of the properties and their location.

6. Contents of the Affidavit

- 1) An affidavit to be submitted in accordance with Sub-Article (2) of Article 3 of this Proclamation shall contain:
- (a) the reasons for the request;
- (b) the property against which a restraining order is to be issued, and the person who possesses the property.

- ፪. ፍርድ ቤቱ በሌላ ሁኔታ ካልወሰነ በቀር፣ በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የሚቀርብ ቃለ መሐላ ለንብረቱ መታገድ ምክንያት የሆኑትን መረጃዎች ምንጭና መነሻቸውን የያዘ መሆን ይኖርበታል።
- ፫. የእገዳው ማመልከቻ እና የእግድ ትዕዛዙን በመደገፍ የሚቀርቡ ጉዳዮች በተሟላና ግልጽ በሆነ ሁኔታ በቃለ መሐላው ውስጥ በዝርዝር መገለጽ ይኖርባቸዋል።
- ፬. የእግድ ትዕዛዝ ከተሰጠ በኋላ በተጨማሪ የእግድ ትዕዛዝ እንዲሰጥ የሚያስገድድ ሁኔታ የተፈጠረ እንደሆነ መርማሪው ወይም ዐቃቤ ሕጉ ለፍርድ ቤት ተጨማሪ የእግድ ትዕዛዝ እንዲሰጥ ማመልከት ይችላል።

፯. የማሳወቅ ግዴታ

- ፩. ፍርድ ቤቱ በሰባተኛ ሰው እጅ የሚገኝ ማስረጃ ለመርማሪው ወይም ለዐቃቤ ሕግ እንዲሰጥ ወይም መርማሪው ወይም ዐቃቤ ሕጉ እንዲያየው ለማዘዝ ይችላል።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ማስረጃ እንዲሰጥ ወይም እንዲያሳይ የታዘዘው ሰው ጉዳዩ በሚታይበት ወይም በሚሰማበት ቀን ፍርድ ቤት እንዲገኝ መጥሪያ እንዲደርሰው ይደረጋል።

፰. የእግድ ትዕዛዝ ስለመስጠት

- ፩. የዚህ አዋጅ አንቀጽ ፱ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ፍርድ ቤቱ የቀረበለትን ማመልከቻና ሰነዶች ከመረመረ በኋላ የእግዱን አስፈላጊነት ካመነበት የእግድ ትዕዛዝ መስጠት ይችላል።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት ተከሣሹ በሌለበት የእግድ ትዕዛዝ ከተሰጠ፣ ዐቃቤ ሕጉ ትዕዛዙንና የቃለ መሐላውን ግልባጮች ለተከሣሹና በትዕዛዙ ስሙ ለተጠቀሰው ሌላ ሰው ያደርሳል፤ የእግድ ትዕዛዙን ለሚመለከተው ለማናቸውም ሰው ያስታውቃል።
- ፫. ፍርድ ቤቱ የተለየ ትዕዛዝ ካልሰጠ በቀር፣ ተከሣሽ በሌለበት የተሰጠ የእግድ ትዕዛዝ የፀና ይሆናል።

፱. ንብረት ጠባቂ ስለመሾም

ፍርድ ቤት የእግድ ትዕዛዝ የሰጠበትን ንብረት አጠባበቅ በተመለከተ በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ ፲፫-፲፭ የተመለከቱት ተፈጻሚ ይሆናሉ።

፲. የእግድ ትዕዛዝ ስለሚቋረጥበት ሁኔታ

- የእግድ ትዕዛዝ በሚከተሉት ምክንያቶች ሊቋረጥ ይችላል፡
- ፩. ፍርድ ቤቱ የውርስ ትዕዛዝ ለመስጠት ያልወሰነ እንደሆነ፤
- ፪. የውርስ ውሳኔ የተሰጠ እንደሆነ፤
- ፫. ክስ ከተነሣ ወይም ተከሣሹ በነፃ ከተለቀቀ ወይም በተከሰሰበት ወንጀል ጥፋተኛ ሆኖ ካልተገኘ።

፲፩. የእግድ ትዕዛዝ ስለማንሳት ወይም ስለማሻሻል

- ፩. የእግድ ትዕዛዝ የደረሰው ወይም ትዕዛዙን እንዲያውቅ የተደረገ ማናቸውም ሰው የእግዱ ትዕዛዝ እንዲነሳለት ወይም እንዲሻሻል ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል።
- ፪. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) መሠረት የቀረበውን ማመልከቻና ማስረጃ ፍርድ ቤቱ ከተቀበለው ለዐቃቤ ሕጉ እንዲደርሰው ያደርጋል።
- ፫. የእግድ ትዕዛዝ እንዲነሳ ወይም እንዲሻሻል የቀረበው አቤቱታ በበቂ ምክንያት ላይ የተመሠረተ ሆኖ ያገኘው እንደሆነ ፍርድ ቤቱ ሰጥቶ የነበረውን የእግድ ትዕዛዝ እንዲሻሻል ወይም እንዲነሳ ሊያደርግ ይችላል።

- 2) Unless the court decides otherwise, an affidavit submitted in accordance with Sub-Article (1) of this Article shall contain the sources of the information which support the reasons for the request.
- 3) any application which supports the request for a restraining order shall be stated in detail in the affidavit in a complete and precise manner.
- 4) Where the situation requires the issuance of an additional restraining order, the investigator or the prosecutor may apply to the court.

7. Duty to Notify

- 1) The court may order a third party to hand over to the investigator or to the prosecutor any evidence under his possession or to allow access to inspect same.
- 2) The person who has been ordered to hand over, or give access to the evidence in accordance with Sub-Article (1) of this Article shall be notified to appear before the court when the case is heard.

8. Issuing of Restraining Order

- 1) Without prejudice to Article 4 of this Proclamation; the court may, after having examined the application and the document, issue a restraining order where it is convinced of issuing such order.
- 2) Where a restraining order is issued ex parte, the prosecutor shall serve copies of the order and the affidavit on the defendant or on any other person specified in the order. He shall also notify any person affected by the order.
- 3) Unless the court decides otherwise, a restraining order issued ex parte shall be effective.

9. Appointment of Receiver

With respect to the custody of the property against which a restraining order is issued, the provisions of Articles 13-15 of this Proclamation shall apply.

10. Termination of Restraining Order

- A restraining order may be terminated on the following grounds:
- 1) where the court decides against confiscation;
- 2) where a confiscation order is issued;
- 3) where the case is withdrawn or the defendant is acquitted or is not found guilty.

11. Withdrawal or Amendment of a Restraining Order

- 1) Any person who has been served or notified about the restraint order may apply to the court for withdrawal or amendment of the order.
- 2) Where the court accepts the application and the evidence submitted in accordance with Sub-Article (1) of this Article, it shall serve same on the prosecutor.
- 3) Where the court believes that the application for the withdrawal or amendment is based on reasonable grounds, it may amend or allow the withdrawal of the order.

ንዑስ ክፍል አንድ
የንብረት ጠባቂ ስለመሾም

፲፪. የንብረት ጠባቂ ስለሚሾምበት ሁኔታ

፩. ፍርድ ቤቱ የሚመችና ትክክለኛ መሆኑን የገመተ እንደሆነ የእግድ ትዕዛዝ የተሰጠበትን ንብረት በተመለከተ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱትን ትዕዛዞች ለመስጠት ይችላል፡

ሀ) ንብረቱን ተቀብሎ የሚጠብቅ ሰው መርጦ መሾም፤

ለ) ንብረቱን በይዞታ ወይም በአደራ አስቀማጭነት ወይም ጠባቂነት ለሌላ ሰው ሆኖ የያዘን ሰው ንብረቱን እንዲለቅ፤

ሐ) የተለቀቀውን ንብረት ጠባቂው ተረክቦ በይዞታው ሥር እንዲያደርግ፤ እንዲጠብቅና እንዲያስተዳድር ለማዘዝ።

መ) ተቀባዩ የተረከበውን ንብረት ለመጠበቅ፤ ለማስተዳደርና ለማሻሻል የሚያስችለው ሥልጣን ለመስጠት።

፪. ፍርድ ቤቱ ንብረት ጠባቂው ስለተቀበለው ንብረት የመክሰስ ወይም የመክሰስ መብት እንዲኖረው፤ እንዲሁም ከንብረቱ የሚገኝ ኪራይ፤ ትርፍ ወይም ሌላ ማንኛውንም ገቢ ለመሰብሰብና የሰበሰበውንም ገንዘብ ጠቃሚ ለሚሆን ጉዳይ ለማዋል እንዲችል፤ ወይም ፍርድ ቤቱ ተገቢ መስሎ የታየውን ሌላ ሥልጣን ሊሰጠው ይችላል።

፫. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩) እና (፪) መሠረት ፍርድ ቤቱ የሚሰጠው ትዕዛዝ ንብረት ጠባቂውን ለመሾም የሚያስፈልገውን ወጭ ከግምት ውስጥ ማስገባት ይኖርበታል። አስፈላጊ ሆኖ ካገኘውም ሹመቱን ከመስጠቱ በፊት አስፈላጊው ማጣራት እንዲደረግ ማዘዝ ይችላል።

፬. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ (፩)(ሀ) መሠረት በንብረት ጠባቂነት የሚሾመው የተፈጥሮ ሰው የሆነ እንደሆነ ይህ ሰው መልካም ሥነ ምግባርና ችሎታ ያለው እንዲሁም ከተከላኹ ጋር ዝምድና ወይም የጥቅም ግንኙነት የሌለው መሆን ይኖርበታል።

፲፫. ስለንብረት ጠባቂው አበል ክፍያ

ለንብረት ጠባቂው የሚከፈለውን አበል ፍርድ ቤቱ በሚሰጠው ጠቅላላ ወይም ልዩ ትዕዛዝ ላይ ይወስናል።

፲፬. ስለንብረት ጠባቂው ግዴታዎች

በዚህ አዋጅ አንቀጽ ፲፪ መሠረት የሚሾም ንብረት ጠባቂ ከዚህ ቀጥሎ የተመለከቱት ግዴታዎች ይኖሩታል።

፩. እንዲያስተዳድር የተሾመበትን ንብረት በተመለከተ ኃላፊ ለመሆን የሚችል ዋስ ወይም መያዣ የመስጠት፤

፪. ፍርድ ቤቱ በሚወስነው ጊዜና የአቀራረብ ፎርም መሠረት የሂሳብ መግለጫ እየሠራ የማቅረብ፤

፫. ፍርድ ቤቱ በሚወስነው መሠረት የሚፈለግበትን ገንዘብ የመክፈል፤ እና

፬. በራሱ ከባድ ችልተኝነት ወይም ሆን ብሎ ባደረገው ጉድለት በተረከበው ንብረት ላይ ላደረሰው ጉዳት ኃላፊ ሆኖ የመክፈል።

Sub-Section One

Appointment of Receivers

12. Condition for Appointment of Receiver

1) When it appears to the court to be just and convenient, the court may, with respect to the property on which a restraining order is issued, order:

- (a) appoint a receiver of the property;
- (b) remove any person from the possession or custody of the property;
- (c) commit the same to the possession, custody or management of the receiver;
- (d) confer upon the receiver the power for preservation, management and improvement of the property.

2) The court may confer upon the receiver all such powers, as to bringing and defending suits, and for the collection of the rents, profits and any other income thereof, the investment and disposal of such rents, profits, or income, for useful purposes, or such other powers as the court thinks fit.

3) Upon issuing an order in accordance with Sub-Article (1) and (2) of this Article, the court shall have regard to the amount of the probable costs of his appointment and may, before making the appointment, direct such inquiries on these or other matters to be made as it thinks fit.

4) If the person to be appointed as a receiver pursuant to Sub-Article (1)(a) of this Article is a natural person, such person shall be of good character, with integrity and who has no bond of relationship by consanguinity or affinity or conflict of interest.

13. Remuneration of the Receiver

The court may, by general or special order, fix the amount to be paid as remuneration for the services of the receiver.

14. Duties of the Receiver

Any receiver appointed under Article 12 shall have the following duties:

- 1) furnish such security to account for what he shall receive in respect of the property;
- 2) submit his accounts as such periods and in such form as the court directs;
- 3) pay the amount due from him as the court directs; and
- 4) be responsible for any loss occasioned to the property by his gross negligence or willful default.

፲፭. የንብረት ጠባቂውን ግዴታ ስለማከበር

- ፩. ንብረት ጠባቂው በራሱ ከባድ ቸልተኝነት ወይም ሆን ብሎ በንብረቱ ላይ ጉዳት ወይም ጉድለት ያደረሰ እንደሆነ የሚፈለግበትን ገንዘብ እንዲከፍል ፍርድ ቤቱ ሊያዘው ይችላል ።
- ፪. ገንዘብ እንዲከፍል ፍርድ ቤቱ ካዘዘው በኋላ ሳይፈጽም የቀረ እንደሆነ ፣ ጠባቂው ንብረቱ ተሸጦ ከሸያጩ ላይ የተገኘው ሀብት በቸልተኝነት ወይም ሆን ብሎ ያደረሰው ጉድለት እንዲተካ ወይም ጉዳቱን ለመጠገን የሚያስፈልገውን ገንዘብ እንዲከፍል በማዘዝ ቀሪ ገንዘቡ እንዲመለስለት ለማድረግ ይችላል ።

**ንዑስ ክፍል ሁለት
ስለማሸግና የሀብት ዝርዝር ስለማዘጋጀት**

፲፮. መርህ

- ፩. ዕግድ የተሰጠበትን ንብረት አሽን መጠበቅ አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ በዚህ ክፍል የተመለከቱት ድንጋጌዎች ተፈጻሚ ይሆናሉ ።
- ፪. በፍርድ ቤት ትዕዛዝ የተደረገውን እሽግ ፍርድ ቤቱ እንዲነሳ ካላዘዘ በቀር ፣ ማንም ሰው እሽጉን ለመቅደድ ወይም ለመክፈት አይችልም ። በጉዳዩ ያገባኛል የሚል ወገን እሽጉ እንዲነሳለት ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል ።

፲፯. እሽግ እንዲደረግ ስለሚቀርብ ማመልከቻ

- ፩. ዐቃቤ ሕጉ ንብረቱን ማሸግ አስፈላጊ መሆኑን በቃለ መሐላ ወይም በሌላ መንገድ በተረጋገጠ ማስረጃ ለፍርድ ቤት ማመልከት ይችላል ።
- ፪. የወንጀሉ ጉዳይ ውሳኔ ከማግኘቱ በፊት ፍርድ ቤቱ በራሱ አስተያየት ወይም ማመልከቻ ሲቀርብለት የማሸግ ትዕዛዝ ለመስጠት ይችላል ።
- ፫. ፍርድ ቤት የማሸግ ትዕዛዝ በሚሰጥበት ጊዜ ይህን ሥራ ለመፈጸም ተገቢ የሆነ ሰው /ከዚህ በኋላ “አሻጊ” በመባል የሚታወቅ/ መርጦ ይሾማል ።

፲፰. ስለ መዝገብ

- ፩. አሻጊው በፍርድ ቤት ትዕዛዝ መሠረት የእሽጉ ሥራ ከተፈጸመ በኋላ ከዚህ ቀጥሎ የተገለጹትን ጉዳዮች የሚያመለክት ፣ የራሱ ፊርማ ያረፈበት ፣ እሽጉ የተደረገበት ቀንና ዓመተ ምሕረት ያለበት ፣ መዝገብ ያዘጋጃል፡
- ሀ) የፍርድ ቤቱ ትዕዛዝና ትዕዛዙ የተሰጠበት ቀንና ዓመተ ምሕረት ፣
- ለ) የታሸጉትን ነገሮች ዝርዝርና የሚገኙበትን ሥፍራ፣
- ሐ) እንዲታሸጉ ከታዘዙት ውስጥ መገኘትና መታሸግ የሚገባቸው ሆነው ሳይገኙ የቀሩትን (የጉደሉትን) ነገሮች ዝርዝር፣
- መ) የታሸጉ ነገሮች ያሉበትን ቤት ወይም የሚገኙበትን ቦታ የሚጠብቀውን ወይም ለዚሁ ቤትና ሥፍራ አላፊ የሆነ ሰው ካለ ስሙንና አድራሻውን።
- ፪. የታሸጉ ንብረቶች የሚገኙበት ቤት ወይም ቦታ ቁልፍ ያለው ሲሆን አሻጊው መክፈቻዎቹን ለፍርድ ቤቱ ራጂስትራር ማስረከብ አለበት።

፲፱. ስለማይታሸጉ ነገሮች

- ፩. ከዚህ ቀጥሎ በተመለከቱ ንብረቶች ላይ የእሽግ ትዕዛዝ አያርፍባቸውም፡
- ሀ) በተፈጥሮአቸው የሚበላሹ ወይም ቶሎ የሚሻግቱና የሚበሰብሱ ሲሆኑ፣
- ለ) በመታሸጋቸው ምክንያት የሚበላሹ ወይም ቶሎ የሚሻግቱና የሚበሰብሱ ሲሆኑ፣
- ሐ) ለባለንብረቱ አስፈላጊ የሆኑና ፍርድ ቤቱም አስፈላጊ መሆናቸውን ተረድቶ እንዳይታሸግ ባቸው ያዘዘ ሲሆን።

15. Enforcement of Receiver's Duties

- 1) Where a receiver causes damage to or loss of the property by his gross negligence or intentionally, the court may order him to pay the amount due.
- 2) If the receiver fails to observe the order of the court, the court may direct his property to be attached and sold and may apply the proceeds to make good any amount found to be due from him or any loss occasioned by him, and shall pay the balance, if any, to the receiver.

Sub-Section Two

Affixing of Seals and Making of Inventories

16. Principle

- 1) Where it is necessary to affix seals on the property on which a restraint order is issued, the following provisions of this Sub-section shall apply.
- 2) Unless the court decides otherwise, no person may remove or open the seal. Any interested person may apply for the removal of the seal.

17. Application for Affixing of Seals

- 1) An application for affixing of seals may be made to the court by the prosecutor upon satisfying the court by affidavit or otherwise that the property should be preserved.
- 2) An order for the affixing of seals may be made at any stage of the proceedings by the court of its own motion or on application.
- 3) On making an order for the affixing of seals, the court shall appoint such person (hereinafter referred to as the “official sealer”) as it thinks fit to carry out such order.

18. Record

- 1) The official sealer after having affixed seals in accordance with the order of the court, shall prepare a dated and signed record showing:
- (a) the order of the court and the date thereof;
- (b) a list of the property to which seals have been affixed and the place where such property is to be found;
- (c) a list of the articles to be sealed which cannot be found; and
- (d) the name and address of the caretaker, if any, in charge of the premises where the sealing has taken place.
- 2) The official sealer shall hand over to the registrar of the court all the keys of the locks he has sealed.

19. No Seals to be Affixed on Certain Property

- 1) No seals shall be affixed to the following property:
- (a) perishable goods;
- (b) any property to which the affixing of seals might cause deterioration;
- (c) any property required for the use of a party to the suit specifically exempted from sealing by the court.